

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1928

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α, ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 50
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΕΡΩΤΗΡΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Ζηνοβία. συγχρόνως. — Ἐσεῖς λοιπὸν τώρα παντρεύεστε. Ἔ;

Μαριτάνα. — Βεβαίωτατα!

Ἐρασμία, μόνη της, μὲ χαρά. — Μπᾶ;!

Ζηνοβία. — Μὰ σήμερα... κιάλα;

Μαριτάνα. — Ὅχι δᾶ. Δὲν ὀρίσασαμε ἀκόμα.

Ζηνοβία. — Ἔ, καὶ θεὸς θὰ μένης ὡς τότε μαζί μας; Γιατί ἀποχαιρετᾶς;...

Μαριτάνα. — Ὅχι, ἀγαπητῆ μου κυρία. Ὑπάρχει λόγος ποὺ μὲ ἀναγκάζει νὰ φύγω σήμερα. (Φαίδρα) Ἄ, νὰ κ' ἦ Ἐρασμία! (Κοιτάζοντας τὸν Λήμη). Φτάνει ποὺ δὲ φεύγει αὐτή!

Ζηνοβία, ποὺ εἶχε ἀπομείνει σκεπτικῆ καὶ δὲν ἄκουσε τὰ τελευταῖα λόγια. — Τί κρίμα! Ὅστε πρέπει νὰ ξαναβάλω εἰδοποιήσῃ στὴν ἐφημερίδα:

Ἐρασμία, ἀκράτητα. — Κι' ἄλλη; ! (Γελῶν. Σιγώτερα). Τί τῆ θέλετε τώρα:

Μαριτάνα. γελώντας. — Ἡ Ἐρασμία ἔχει δίκιο. Τί τίς θέλετε πιά τίς δασκάλες; Γιά συντροφιά; ὦ! Ὁ ἄντρας σας μοῦ ἔδωσε τὸ λόγο του πρὸ ὀλίγου πῶς θὰ φήσῃ καὶ τὰ δράματα κι' ὄλα, ὄλα, γιὰ νὰ μὴν κάνει βήμα πιά ἀπὸ κοντὰ σας. Δὲν εἶν' ἀλήθεια, κύριε Ρόδη;

Δήμης, μὲ φούροκα. — Καλά! Ζήτω ἡ ἀλήθεια!

Μαριτάνα, σιτὴ Ζηνοβία. — Δὲ μένει, παρὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω καὶ γιὰ τὰ μαθήματα ποὺ πῆρα κοντὰ σας. (Σὲ ὄλους). Δὲν ξεχνῶ τώρα πῶς ὁ κύκλος ἔχει βῆ(0) μοῖρες καὶ πῶς ἡ τρίτη μοῖρα λέγεται... Ἄτροπος!

Αὐλαία (Τέλος.)

ΑΠΟΚΡΥΦΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΝΤΡΟΝ

Ἐν τῇ ἀποκρυφολογίᾳ εἶναι ὁ μυστικὸς τόπος, ἐν ᾧ τὸ πνεῦμα τῆς φύσεως περιπλανᾶται, ἀχρὶς οὗτου εὗρη τὴν Ἄτροπον, ἣτις διὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸ διὰ τῆς ζωῶδους ὑποστάσεως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην. Εἶναι τὸ μυστηριώδες μέρος, ἐν τῷ ὁποίῳ περιφέρεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἀναπτύξῃ καὶ ἀφυπνίσῃ τὰς εἰς τὸ ἔνδον αὐτῆς ἐν λανθανούσαι καταστάσει εὐρισκομένους δυνάμεις καὶ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ της, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἐνοποιήσις αὐτῆς μετὰ τῆς ψυχῆς τοῦ κόσμου καὶ ἡ συνειδητῆ ἔνωσις αὐτῆς μετὰ τοῦ Μεγάλου Παντός. Μὲ ἄλλας λέξεις, τὸ ἄντρον ἀναφέρεται εἰς τοὺς δημιουργικοὺς τῆς φύσεως νόμους, οἵτινες ρυθμίζουν τὰ τῆς γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὡς Μικροκόσμου, τὰ τῆς τοῦ Σύμπαντος, ὡς Μακροκόσμου, καὶ τὰ τῆς τοῦ ἀρχικοῦ αἰτίου, ὡς ἀρχετύπου, καὶ ἐκφράζει ἀλληγορικῶς τὸ ἀπαραδιάστον τῆς κατοικίας τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ πᾶν προῖον ἀποκρύφου γνώσεως τὸ ὅποion ἔνδον αὐτοῦ οἰκεῖ. Ἡ σημασία αὕτη τοῦ Ἄντρου ἀπαντᾷ εἰς ὄλα τὰ ἀρχαῖα καὶ νεώτερα μυστήρια. Οὕτω τὸ ἄντρον ἀποκαλεῖται ἐν μὲν τοῖς Ἑλληνικοῖς μυστηρίοις «**Δαβύρινθος**» ἢ

καὶ «**Φυλακὴ Διὸς ἢ Ταύρου**», ἔχει δὲ μεγάλην σχέσιν πρὸς τὴν **Ἀριάδνην**, ἢ, ὡς **Νικόμαχος** ὁ Πυθαγόρειος λέγει, πρὸς τὴν **Παρθενίαν τῆς Ἀθηνᾶς** ἐν δὲ τοῖς Αἰγυπτιακοῖς, «**Κόσμιος οἶκος Ὠβου**» καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν Θεότητα **Ἀθώρ**, ἣτις ἱερογλυφικῶς ἀπεικονίζεται διὰ τοῦ γράμματος *Beth*. Τὴν θέσιν δὲ τῆς Ἀριάδνης, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Ἀθώρ τῶν ἀρχαίων μυστηρίων κατέχει ὁ **Λόγος** ἐν τοῖς νεωτέροις, ὅστις, κατὰ τὰ τυπικά, εὕρηται ἐν τῇ εἰκονογραφικῶς ἀπεικονίζον τὸ Ἄντρον στόματι τοῦ Λέοντος. Τὰς εἰς τὰς τρεῖς γενέσεις ἀναφερομένας ἐννοίας τοῦ ἄντρου ἀπαντῶμεν εἰς τὰ ἦθη, τὰ ἔθνη καὶ τὰς παραδόσεις τῶν ἀρχαίων λαῶν. Οὕτω παρὰ τοῖς Παταγόσις ἐτι καὶ σήμερον σφύζεται ἡ δοξασία, καθ' ἣν οἱ Θεοὶ ἐν τοῖς Ἄντροις οἰκοῦσι, πᾶσα δὲ δημιουργία ἐκ τῶν Ἄντρον προήλθε. Τὰ αὐτὰ καὶ οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ Ἁγίου Δομίγγου φρονοῦσιν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι οἱ πρωτόπλαστοι ἐκ τῶν δύο Ἄντρον τῆς νήσου των ἐξήλθον. Τὴν ἀνθρωπογονικὴν αὐτῆν τῶν Ἄντρον σημασίαν συναντῶμεν καὶ ἐν τῇ Βίβλῳ, ἐν ἣ τὰ Ἄντρα ἐθεωροῦντο ὡς τόποι ἱεροὶ ἔχοντες φυσικὴν ἅμα καὶ πνευματικὴν

ἐννοίαν (Δευτερονόμ. XXXII, 11—18 καὶ Ἡσαΐα, Γ, 1—2).

Εἰς τὰς Βέδας (III, 115—116) τὸ Ἄντρον μᾶς παρουσιάζεται ὡς νυκτερινή των Θεῶν κατοικία. Εἰς τὸν ὕμνον μάλιστα πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ πυρὸς Agni, ὁ νυκτερινὸς ἥλιος παρουσιάζεται πρὸς βραχῶδες Ἄντρον, τὸ ὅποιον κρύπτει εἰς τὰ κοιλώματά του τὰς ἀγελάδας τοῦ ἡλίου. Οἱ ἀρχαῖοι Μεξικανοὶ Hist. eccl. indiae mexicana, 1870, σ. 145) θεωροῦσι ὡς κοιτῆρα τῆς φυλῆς των ἱερὸν τινα τόπον, ἄνοματι Chicomotloc, τοῦτέστι τόπον τῶν 7 Ἄντρων.

Ἡ συμβολικὴ τοῦ κόσμου παράστασις δι' Ἄντρων ἔχει καθαρῶς ἑλληνικὸν χαρακτήρα. Κλασσικὸς δὲ τύπος τῆς παραστάσεως ταύτης εἶναι τὸ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα (XIII, 101) μνημονευόμενον Ἄντρων τῶν Νυμφῶν, τοῦ ὁποίου τὴν ἀλληγορικὴν ἐννοίαν μᾶς δίδει ὁ Πορφύριος. Οἱ ἀρχαῖοι, λέγει, ὁ νεοπλατωνικὸς οὗτος φιλόσοφος, τὰ Ἄντρα τῷ κόσμῳ καθιέρουν καὶ σύμβολον μὲν τῆς ὕλης τὴν γῆν ἐτίθεντο, τὸν δὲ ἐκ τῆς γῆς γινόμενον κόσμον διὰ τῶν Ἄντρων παρίστων. Τῆς ὕλης ἕνεκα, προσθέτει ὁ αὐτός, ὁ κόσμος εἶναι σκοτεινὸς καὶ ἀεροειδής, ἐκλήθη δὲ καλὸς καὶ ἐπέραστος διὰ τὴν τοῦ εἶδους συμπλοκὴν καὶ διακόσμησιν. Ὡς δὲ ὁ κόσμος εἶναι διμερής (αἰσθητὸς καὶ νοητός), οὕτω καὶ τὸ Ἄντρον εἶναι δίθυρον, οὐδέποτε δέ, ὡς λέγει ὁ Πορφύριος, μονόθυρον, καὶ τὴν μὲν κάτω θύραν ἔχει προορίσει διὰ τὸν αἰσθητὸν κόσμον (διὰ τὴν κάθοδον τῶν ἀνθρώπων), τὴν δὲ ἄνω διὰ τὸν νοητὸν (τὴν ἀνοδὸν δηλ. αὐτῶν ὡς θεῶν). Ἡ θεωρία τοῦ διθύρου τοῦ Ἄντρου, ἢ ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ προμνημονευθέντος νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου, συγγενεῦει τὰ μάλιστα πρὸς τὴν συμβολικὴν ἀπεικόνισιν τοῦ Μεγάλου τῶν Ἀλχημιστῶν ἔργου, τὴν ὡς ἐξῆς περιγραφομένην: «Ἄνω τὰ οὐράνια (νοητὸς κόσμος), κάτω τὰ ἐπίγεια (αἰσθητὸς κόσμος). δι' ἄρρενος καὶ θήλεος (ἐνιαῖος δισύνθετος κόσμος) τὸ πᾶν ἐπετελέσθη. Παρὰ Πλάτωνι καὶ τοῖς Πυθαγορείοις ὀφείλομεν νὰ διακρίνωμεν τὰ *ἀδύτα* (ἄντρα τοῦ νοητοῦ κόσμου), ἐν οἷς ἐλατρεύετο τὸ θεῖον καὶ ἐδιδάσκοντο τὰ περὶ Θεῶν, τῶν κυρίως Ἄντρων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Τὰ Ἄντρα τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου πρὸς διάκρισιν τῶν ἀδύτων ἐκαλοῦντο *κατάγεια* ἢ καὶ *σπηλαιώδη*, καθόσον ὡς ὁ

Πλάτων ἐν τῷ Ζῷ τῆς Πολιτείας τοῦ βελίου μᾶς μαρτυρεῖ, ὁμοιάζον τῇ οἰκῆσει δεσμοτηρίου.

Τὸ Ἄντρον δὲν εἶναι ὁμοῖος σύμβολον τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιστοιχοῦσων πρὸς αὐτὸν ἐγκοσμίων καὶ ἀοράτων δυνάμεων. Ὁ Ἐμπεδοκλῆς μάλιστα προσθέτει ὅτι τὸ Ἄντρον εἶναι ἀλληγορικὴ παράστασις τῶν ψυχοπομπῶν δυνάμεων καὶ τῆς ἀφανείας αὐτῶν, ἣν προσωποποιεῖ ὁ Θεὸς Ἑρμῆς.

Κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἄντρου εἶναι τὸ πετρώδες, τὸ σκοτεινὸν καὶ τὸ δίθυρον. Τοῦτο παρατηρήσαντες οἱ ἀρχαῖοι, καθιέρωσαν τὰ Ἄντρα εἰς τὰς ἐφορευούσας τῶν ὑδάτων καὶ τῶν πηγῶν Ναϊάδας καὶ Πηγαίας νύμφας, αἵτινες ἀλληγορικῶς παριστῶσι τὰς εἰς γένεσιν ἰούσας ψυχάς. Οὐ μόνον δὲ τὰς ψυχὰς τὰ Ἄντρα συμβολίζουσι, ἀλλὰ καὶ τὰς θεότητες, ἢ τὰ θεόπνευστα ἐκεῖνα πρόσωπα, ἅτινα γεννῶνται, συνέρχονται, θνήσκουσι καὶ ἀνίστανται, ὅπως καθοδηγήσωσι τὴν ἀνθρωπότητα ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ προορισμοῦ τῆς καὶ δείξωσιν αὐτῇ τὴν ἄνευ ἐλιγμῶν συντομωτάτην ἀτραπὸν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν συνειδητὴν ἔνωσιν αὐτῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Τὰ πρόσωπα ταῦτα τεχνικῶς ἐν τῇ Θεοσοφίᾳ καλοῦνται Μεγάλοι ἐκπαιδευταί.

Διὸ ἀνέκαθεν τὰ Ἄντρα ἐθεωρήθησαν ὡς οἱ καταλληλότεροι τόποι διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, οἱ δὲ παλαιοὶ ἡμῶν πρόγονοι καὶ ἱερά ἐν αὐτοῖς ἱδρυσαν, ἐν οἷς καὶ μυστήρια ἐτελοῦντο.

Τὰ σημαντικώτερα τούτων εἶναι τὸ ἐν Ὠγγυγία μυθολογικὸν τῆς Καλυψοῦς Ἄντρον, τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Πανὸς τοῦ Λυκείου, τὸ ἐν Νάξῳ τοῦ Διονύσου, τὸ Ἰδαίου Ἄντρον, ἐν ᾧ ἐλατρεύετο ὁ Ζεὺς καὶ ἐτελοῦντο μυστήρια τοῦ Ἴδα (Σχολ. Πενδ. Ὀλ. V 42), τὸ Ἄντρον τοῦ Τροφωνίου ἐν Λεβαδείᾳ, τὸ Πλουτώνειον Ἄντρον, τὸ τῶν Νυμφῶν καὶ τοῦ Πανὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ, τὸ Δικταῖον Ἄντρον (Διον. Ἀλικ. II 61), τὸ Ἄντρον τοῦ Ληθαίου Ἀπόλλωνος (Παυσ. X, 32—34), τὸ Ἄντρον τῶν Νυμφῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Ἡλίδος, τὸ Ἄντρον τοῦ Πανὸς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν (Παυσ. I, 28.4), τὸ Κωρύκειον Ἄντρον (Αἰσχ. Εὐμ. 22 καὶ Ἡροδότου, XIII, 6), τὸ ἐν ταῖς Μεταμορφώσεσι τοῦ Ὀιδίου (XIX, 818) *Virginis Antrum*, τὸ Ἄντρον τῆς Ναζαρέτ καὶ ἡ μυστηριώδης

ἐν αὐτῇ σύλληψις, τὸ Ἄντρον τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἡ μυστηριώδης γέννησις, τὸ Ἄντρον τὸ ἐπὶ τόπου τοῦ Κρανίου καὶ τὸ τοῦ τάφου τοῦ Ἰησοῦ, κλπ. Ὁ ἐκ πέτρας θεὸς Μίθρας πάντοτε σχεδὸν ἐν ἄντροις καὶ σπηλαίοις ἐλατρεῦετο. Συνηθέστατον δὲ ἐν τῇ Μιθραϊκῇ καὶ Ζωροαστρικῇ λατρείᾳ ὅπως αἱ λειτουργεῖαι τελοῦνται ἐν κρυφύεσσι ἢ χειροποιήτοις ἄντροις.

Τὰς μυστικὰς σχέσεις, τὰς ἐνυπαρχούσας μεταξὺ τῶν ἄντρον τῶν συμβολιζόντων τὸν διμερῆ κόσμον καὶ τῶν καθημερινῶν τόπων

τῆς λατρείας, μᾶς παρέχει ὁ εἰς τὸν Πάνα καὶ τὰς Νύμφας ψευδοσοφικὸς ὕμνος.

Καὶ ἐν τῇ τεκτονισμῷ τὸ ἄντρον ἔχει μεγάλην συμβολικὴν σημασίαν. Ταύτην οἱ μύσται θὰ ἀντιληφθῶσιν, ἐὰν ἐρευνήσωσι τὸν λόγον δι' ὄν, Ἄον:) εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ὁ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Σύμπαντος ἀναφερόμενος τεκτονικὸς ναὸς παρίστατο ἐν τοῖς αὐπικοῖς ὡς ἄντρον καὶ Ἄον:) ἐν ἄνθρωπῳ φονεύονται οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας, οἱ ἀλληγορικῶς παριστῶντες τὴν ἀμάθειαν, τὰς προλήψεις καὶ τὸν θρησκευτικὸν φανατισμὸν.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Π. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Διδάκτωρ φιλοσοφίας καὶ νομικῆς
Βιβλιοφύλαξ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΥ ΑΜΦΙΤΕΑΤΡΩΦ

Η ΖΟΥΜ-ΖΟΥΜ

Là tout n'est qu'ordre et beauté
Luxe, calme, et volupté.

CH. BAUDELAIRE
(Invitation au Voyage)

Μιὰν ὀραίαν Ἀπριλιάτικη νύχτα, μιὰ κοπελίτσα, κόρη τοῦ σεβαστοῦ καλλιτέχνη Βαργουνῶφ, (εἶχε λεπτὴ μυτίτσα ἀνκνηωμένη καὶ μαῦρα μάτια, καὶ τὴ φωνάζανε Λάστοτσκα¹) γύρισε στὸ σπίτι τῆς ὀλομόναχη σὺς τρεῖς τὸ πρωῒ, μὲ κλάμματα καὶ τρομερὰ νεῦρα

Οἱ δικοί τῆς, τρομαγμένοι, τὴ ρωτοῦσαν τί εἶχε πάθει, κι' αὐτὴ ἀπάντησε πὼς εἶχε χάσει τὸν ἀρραβωνιαστικὸ τῆς, τὸν Ἀλεξένη Πάβλοβιτς Κοζήχην.

Ἡ Λάστοτσκα καὶ ὁ Ἀλεξένη Πάβλοβιτς ἦταν στὴν Ὀπερα. Ὑστερα ἀπ' τὸ θέατρο, ἀφοῦ ντύθηκαν μέσα στὸ βεστιάριο καὶ βγήκαν στὸ δρόμο, δὲ βρῆκαν οὔτε αὐτοκίνητο, οὔτε ἀμάξι, καὶ ἡ λεπτὴ βροχὴ ποὺ ἐπεφτε στὸν ἀσφαλτωμένο δρόμο, πάγωνε, καὶ γλυτροῦσε κανέναν φοβερά. Ὁ Ἀλεξένη Πάβλοβιτς ἄφησε τὴ Λάστοτσκα στὸ πεζοδρόμιο, καὶ πῆγε νὰ βρῆ αὐτοκίνητο. Μάταια τὸ κορίτσι περίμενε τὸ γυρισμὸ του.

Χάθηκε.

¹ Χελιδονάκι.

Καὶ ἡ Λάστοτσκα ἀφοῦ καρτεροῦσε σχεδὸν μιὰ ὥρα μέσθ στὸν ἔρημο δρόμο, ἀποφάσισε νὰ πάη στὸ σπίτι τῆς μὲ τὰ πόδια, μ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ γλύστρα καὶ τὴ βροχὴ ποὺ δυνάμωνε τρομερά.

Οἱ Βαργουνῶφ καταστεναχωρέθηκαν μὲ τὴν ἀνεξήγητη διαγωγὴ τοῦ γαμβροῦ τους.

Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴ Λάστοτσκα ἦταν μεγάλη. Τῆς ἔκανε χίλιες περιποιήσεις, φαινόταν δὲ τόσο ἠθικὸ καὶ ἔκτακτο παλληκάρι, ποὺ κάθε ἀλλῆ ὑποψία ἦταν περιττή.

Μάλιστα στὸ μυαλὸ τῶν Βαργουνῶφ καρφώθηκε μιὰ ἰδέα, πὼς εἶχε γίνει ἐγκλημα. Ἀμὰ ἐξακριβώθηκε πὼς ὁ Ἀλεξένη Πάβλοβιτς δὲν ξενόχτισε σπίτι του καὶ δὲ ξαναφάνηκε πιά, εἰδοποίησαν τὶς Ἀρχές.

Ἡ ἀστυνομία ἔκανε ὅ,τι μπορούσε, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τοῦ δυστυχισμένου μηχανικοῦ δὲν βρέθηκαν πουθενά.

Οἱ πληροφορίες τῆς ἀστυνομίας ἦταν οἱ ἀκόλουθες :

Α') Πὼς ὁ Ἀλεξένη Πάβλοβιτς αὐτὴ τὴν ἀπαίσιαν νύχτα, οὔτε τίς ἄλλες, δὲν εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν Πετρούπολη.